

STORTINGET

Innst. 290 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 64 L (2023–2024)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i fagskoleloven (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Kunnskapsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endringer i lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven). I proposisjonen foreslås flere ulike endringer i fagskoleloven.

Departementet foreslår å åpne opp for at fagskoler kan få institusjonsakkreditering. Forslaget innebærer å åpne opp for at fagskoler kan søke om institusjonsakkreditering, og dermed gis fullmakt til å etablere fagskoleutdanninger. Nærmere vilkår for dette vil bli utredet nærmere og fastsatt i forskrift.

Departementet foreslår en hjemmel for å fastsette unntak fra, og tilpasninger til, fagskoleloven der tilbyderen av fagskoleutdanning kan begrunne behov for eventuelle unntak. Fagskoleloven § 40 gir hjemmel til å gi unntak fra loven og forskriftene til loven i forbindelse med tidsavgrensede organisatoriske eller pedagogiske forsøk. Departementet har gitt unntak for noen forsøksordninger, og departementet har erfart at det kan være mulig å tilby gode fagskoleutdanninger, selv om det er gitt unntak for enkelte regler. Departementet forutsetter at terskelen for å få unntak skal være høy.

Videre foreslår departementet å ta inn en bestemmelse i fagskoleloven som åpner for at det i særskilte tilfeller kan fastsettes unntak i forskrift fra kravet om full-

ført og bestått videregående opplæring for opptak til en fagskoleutdanning. Det er et vilkår at søkeren må ha de nødvendige faglige forutsetningene for den aktuelle utdanningen. Det er en snever regel, men viktig for de enkeltpersonene som blir omfattet.

Departementet foreslår å lovfeste at fagskolestudenter skal ha rett til permisjon fra utdanningen, tilsvarende som i ny lov om universiteter og høyskoler.

Departementet foreslår en regel som fastslår at studenter har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved fagskolen, og et forbud mot gjengjeldelse når studenter varsler. Dette gir studenter tilsvarende vern som arbeidstakere har etter arbeidsmiljøloven.

Departementet foreslår enkelte endringer i fagskolelovens bestemmelser om akkreditering og tilsyn, blant annet en tydeligere definisjon av begrepet akkreditering og en ny bestemmelse om tilsyn. Departementet foreslår å utvide NOKUTs adgang til å vedta søknadskarantene og tilbaketrekking av akkreditering ved tilsyn.

Departementet foreslår også flere mindre endringer i loven, se omtale i proposisjonen.

2. Komiteens behandling

Komiteen har hatt skriftlig høring i saken og har mottatt en rekke skriftlige innspill. Disse kan leses på sakens side på stortinget.no.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein

Mathisen, Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes og Jan Tore Sanner, fra Senterpartiet, Eivind Drivenes og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til Prop. 64 L (2023–2024) Endringer i fagskoleloven (institusjonsakkreditering for fagskoler m.m.), som ble lagt fram i Stortinget 3. april 2024.

Komiteen viser til at det foreslås å åpne for at fagskoler skal få institusjonsakkreditering og unntak fra fagskoleloven der det er grunnlag for det. Videre foreslås det at det i særskilte tilfeller kan fastsettes unntak i forskrift fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring for opptak til en fagskoleutdanning. Det fremmes forslag om at fagskolestudentene har rett til permisjon og rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Komiteen merker seg videre at føringer i forskrift og lov om studiepoeng foreslås samlet i loven, sammen med flere andre utbedringer av loven.

Komiteen merker seg også forslaget om at alminnelig uaktsomhet av foretak skal kunne bli ilagt et overtredelsesgebyr etter fagskoleloven, for å harmonisere med foretaksstraff i forvaltningsloven og ny praksis fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen.

Komiteen vil at fagskolene skal gi kvalitativ god høyere yrkesfaglig utdanning og være et likeverdig yrkesfaglig alternativ til universitets- og høyskoleutdanning.

Komiteen har gjentatte ganger påpekt at høyere yrkesfaglig utdanning er viktig og «arbeidslivets utdanning». Fagskoleutdanninger er utviklet i tett samarbeid med arbeidslivet, og skal gi kompetanseheving og gode kvalifikasjoner som raskt kan tas i bruk. Fagskolene skal gi de med yrkesfaglig bakgrunn faglig påfyll i møte med omstilling og nye krav, samtidig som det gir flere karriereveier.

Komiteen understreker verdien av den sterke veksten i fagskolesektoren de siste årene. Behovet for flere fagarbeidere er stort både i privat og offentlig sektor, og fagskolesektoren bidrar med god og relevant utdanning i tett samarbeid med arbeids- og næringsliv.

Komiteen viser til at Stortinget har gjort flere endringer i fagskoleloven de siste årene, for eksempel regler om bedre rettigheter for fagskolestudentene, at det kan utvikles kortere utdanninger tilpasset arbeidslivets behov, og om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland med forenkling og raskere godkjenning.

Komiteen viser til den varslede stortingsmeldingen om fagskolen og gjennomgangen av kvalifikasjonsrammeverket, og imøteser oppfølging av dette arbeidet. Satsing på fagskolene bør bli prioritert innen utdanning i årene fremover.

Komiteen understreker samtidig at tiltak for den brede kompetansepolitikken, som fagskolene er en del av, må pågå med uforminset kraft for å komme kompetansebehovet i Norge i møte, i tråd med komiteens merknader i Innst. 472 S (2022–2023) om Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge.

Når det gjelder lovbestemmelser som ikke er omtalt i denne innstillingen, viser komiteen til proposisjonen og har ingen merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, imøteser harmoniseringer av fagskoleloven med universitets- og høyskoleloven.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til Hurdalsplattformen, der regjeringen Støre har slått fast at fagskolene skal gi høyere yrkesfaglig utdanning av høy kvalitet og være et likeverdig yrkesfaglig alternativ til universitets- og høyskoleutdanning. Disse medlemmer viser til regjeringens budsjettgrep for å styrke fagskolene med flere studieplasser og kapasitetsvekst.

Disse medlemmer viser til at det satses stort på fagskoler i regjeringens arbeid, og at stadig flere får øynene opp for mulighetene en fagskoleutdanning gir. Kandidater som utdannes ved fagskoler, er svært attraktive både i næringsliv og i offentlig sektor.

Disse medlemmer mener søker tallene til videregående opplæring, hvor et flertall har yrkesfag som førsteønske, er svært positivt for den fremtidige rekrutteringen av fagarbeidere. Sett i sammenheng med den store satsingen på fagskolene, mener disse medlemmer at regjeringen er på rett spor i å sikre kompetanse som samfunnet etterlyser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at fagskolen er arbeidslivets skole, og at det er viktig å sikre fagskolene tilstrekkelig fleksibilitet og forutsigbare rammevilkår, slik at de på en effektiv måte kan bidra til at næringslivet får dekket sitt kompetansebehov.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at regjeringen Solberg sikret en realvekst for fagskolesektoren på om lag 48 pst. mellom 2018 og 2022. Disse medlemmer viser til at det aldri tidligere har vært gjennomført så mange tiltak for å løfte kvaliteten og antall studieplasser innen høyere yrkesfaglig utdanning som under regjeringen Solberg. Bare i 2020 og 2021 var det en økning på 2 100 nye studieplasser.

Disse medlemmer har høye forventninger til regjeringen Støres varslede stortingsmelding om fagskolene. Det er ingen grunn til at samfunnet skal ha lav-

ere forventninger til studenter som velger en yrkesfaglig høyere utdanning, enn til studenter som velger den akademiske retningen. Disse medlemmer viser til at fagskoleutdanningenes innplassering i NKR og ECTS må avklares i den varslede meldingen.

Fleirtalet i komiteen, medlemene fra Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt, viser til at fagskulane er avgjerande for å sikra det kompetansebehovet samfunnet har og vil ha i dei komande åra, og at det difor er viktig å sikra god tilgang til fagskular i heile landet. Fleirtalet er også opptatt av at det skal vera god nok kompetanse knytt til fagskuletilbod hjå rådgjevarar i grunnskulen, i vidaregåande opplæring og på karrieresenter i heile landet. Slik kan ein syta for at fleire får innblikk i moglegheitene som finst i høgare yrkesfagleg utdanning.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt, er glade for at regjeringa nå føreslår fleire viktige lovendringar og presiseringar i fagskoleloven, og ser også fram til den varsla stortingsmeldinga om fagskulane. For å sikra ei kompetanseutvikling i tråd med samfunnet sine behov, har dette fleirtalet høge forventingar til at varsla stortingsmelding skal levera tydelege grep for betre å likestillast studentar innan høgare yrkesfagleg utdanning med studentar innan anna høgare utdanning.

Medlemene i komiteen frå Raudt viser også til at Raudt i sitt alternative statsbudsjett for 2024 prioriterer fagskulen, mellom anna ved å føreslå å auke driftstilskotet med 28 mill. kroner meir, tilsvarende ytterlegare 500 studieplassar ved fagskulane.

3.1 Institusjonsakkreditering

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er positivt at regjeringen satser på fagskolene og åpner opp for at fagskoler kan få institusjonsakkreditering. Særlig blir det viktig at fagskolene med regjeringens forslag får en fullmakt til å opprette fagskoleutdanninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener det er viktig at regjeringen Støre følger opp regjeringen Solbergs satsing på fagskolene, og ser positivt på at regjeringen endrer fagskoleloven og derigjennom legger til rette for institusjonsakkreditering. Disse medlemmer peker på at høy kvalitet i utdanningstilbudet er svært viktig. Det er viktig og riktig at fagskolesektoren til enhver tid kan tilby utdanninger av ulik varighet, i tråd

med næringslivets behov. Institusjonsakkreditering vil gi fagskolene bedre mulighet til å tette kompetansegapet, forutsatt at NOKUT har kapasitet til å behandle søknadene og sikre høy kvalitet i utdanningstilbudene. Disse medlemmer peker på viktigheten av forutsigbar finansiering av NOKUT som står i forhold til ambisjonene for sektoren.

I NOU 2019:12 Lærekraftig utvikling – Livslang læring for omstilling og konkurransevne anbefalte Mar-kussen-utvalget å gjøre det mulig for fagskoler å søke om selvakcrediteringsrett på alle fagområder, ved å etablere institusjonsakkreditering for fagskoler. Utvalget påpekte at et slikt tiltak vil bedre fagskolenes fleksibilitet og omstillingsdyktighet.

3.2 Unntak fra og tilpasninger til regler i fagskoleloven

Komiteen mener forslaget om unntak fra og tilpasninger til regler i fagskoleloven vil sikre økt fleksibilitet der det er hensiktsmessig for tilbyderer av fagskoleutdanning. Komiteen mener at en hjemmel for å fastsette unntak fra og tilpasninger til fagskoleloven dermed er et godt forslag fra regjeringen.

3.3 Dispensasjon fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring for opptak til fagskoleutdanning

Komiteen mener forslaget om å ta inn en bestemmelse som åpner for unntak i forskrift fra kravet om bestått og fullført videregående opplæring i fagskoleloven, vil bidra til å forenkle opptak av de studenter som vil omfattes av de særskilte tilfellene. Komiteen viser til at en tilsvarende bestemmelse gjelder for opptak til høyere utdanning.

Komiteen viser til at for mange står på utsiden av arbeidslivet i Norge. Adgangen til å ta utdanning på fagskole for å tilegne seg ny kompetanse eller bygge videre på kompetanse man allerede har, er viktig for å kunne komme inn i arbeidslivet for de som står på utsiden, og for å skaffe arbeidstakere som allerede er i jobb, kompetanse bedriften trenger for å vokse eller omstille seg.

Det er etter komiteens syn derfor viktig at fagskolene skal kunne gi dispensasjon fra kravet om at alle må ha fullført og bestått videregående opplæring. Komiteen mener det er positivt at fagskolene får mulighet til å ta opp søkere som på grunn av varig sykdom, funksjonshemming eller lignende ikke har hatt mulighet til å fullføre og bestå videregående opplæring. Komiteen merker seg at det i 2022 var 85 av de 135 000 søkerne til universiteter og høyskoler som fikk innvilget dispensasjon i opptaket.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser videre til at mangel på formell utdanning, som fullført og bestått videregående opplæring, er en utfordring for flere enn de som tilgodesees gjennom den foreslåtte endringen. Det er etter disse medlemmers syn derfor viktig at departementet i arbeidet med den kommende stortingsmeldingen om fagskoler, ser på flere tiltak for å kunne gi flere adgang til å ta utdanning ved en fagskole.

Som et eksempel viser disse medlemmer til at det for mennesker som av ulike årsaker har startet livet på nytt i Norge, så er veien inn i arbeidslivet, der det å kunne dokumentere formell kompetanse er viktig, for lang. Disse medlemmer mener derfor at man bør etterstrebe å åpne for flere muligheter for å teste nødvendige faglige forutsetninger for å kunne starte på en aktuell fagskoleutdanning. Videre bør det være flere muligheter til å gi dispensasjon eller alternative vurderinger, for å sikre at ikke søkere avvises der det er åpenbart at søkerne har de nødvendige faglige forutsetninger for å kunne gjennomføre den aktuelle utdanningen. Disse medlemmer viser til at selv om realkompetansevurdering til dels løser, eller har potensial til å løse, noe av denne utfordringen, så er det behov for flere tiltak og forsøk.

3.4 Permisjon

Komiteen mener forslaget om at det skal lovfestes en rett til permisjon fra utdanningen, er viktig for å sikre likeverdige rettigheter som studenter ved universiteter og høyskoler har i henhold til universitets- og høyskoleloven. Komiteen merker seg at det vil gi studenter ved fagskolene mulighet til å få innvilget permisjon ved tjenesteplikt, verv i studentpolitiske organer eller folkevalgte organer, og hvis det foreligger andre særlige grunner.

3.5 Rett til å varsle om kritikkverdige forhold og forbud mot gjengjeldelse ved varsling

Komiteen mener forslaget om å innføre en regel som gir studenter rett til å varsle om kritikkverdige forhold, og et forbud mot gjengjeldelse ved varsling, er viktig for å gi studenter et tilsvarende vern som det arbeidstakere har i arbeidsmiljøloven.

3.6 Andre endringer

STUDENTOMBUD

Komiteen viser til at i Innst. 12 S (2023–2024) peker alle partia på at det er naudsynt med eit nasjonalt studentombud, og at dette er noko som må på plass.

I same innstilling skreiv medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i sin merknad at dei er

«positive til en opprettelse av et nasjonalt studentombud for fagskolestudenter, og mener det bør innføres så raskt det lar seg gjennomføre.»

Komiteen meiner derfor at det er rett å påpeike at det er tverrpolitisk semje om at fagskolestudentane bør få eit nasjonalt studentombud. Når det nå viser seg at det føreligg eit juridisk hinder, meiner komiteen at det er avgjerande å rette dette opp for å sikre ei nasjonal ordning så fort det lar seg gjere. Komiteen legg til grunn at regjeringa kjem attende til Stortinget på eigna måte om nærare organisering, lokalisering og økonomiske og administrative konsekvensar av å etablere eit nasjonalt studentombud.

Komiteen er kjend med at regjeringa er i gang med utgreiing om organisering av eit nasjonalt fagskoleombud, men at nasjonalt fagskoleombud ikkje kan innførast til same tid som resten av lova. Komiteen forutset at ordninga bør kome på plass hausten 2025.

På denne bakgrunn vil komiteen fremje følgjande forslag om ei lovendring som skal settast i verk frå august 2025:

«I lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere utdanning gjøres følgende endringer:

§ 14 a første ledd skal lyde:

Fagskolestudenter skal ha tilgang til et nasjonalt studentombud.»

Medlemene i komiteen frå Høgre, Framstegspartiet, Raudt og Venstre viser til at argumenta frå ONF gjer det klart at eit nasjonalt studentombud for fagskolestudentane ikkje berre er naudsynt, men at det også hastar å få på plass eit slikt ombud.

På denne bakgrunn fremjar desse medlemene følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fremje forslag om finansiering av eit nasjonalt studentombud så raskt som mogleg, seinast i forslag til statsbudsjett for 2025.»

STUDIEPOENG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre, peker på at flere av høringsinstansene, blant annet ONF og Kompetanseforbundet, viser til departementets omtale av studiepoeng. Flertallet viser til lovproposisjonens punkt 9.2, som omtaler studiepoeng og koblingen mot det europeiske systemet ECTS.

Studiepoeng og ECTS er uttrykk for studiebelastning og er derfor et godt felles poengsystem for å beskrive studiebelastning på all høyere utdanning fra nivå 5. Flertallet vil trekke frem NOKUT sin evaluering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, hvor det åpnes for at høyere yrkesfaglig utdanning (HYU) kan levere over nivå 5. Videre vil flertallet vise til at Nasjonalt fagskoleråd i en rapport fra 2023 pekte på små endringer som må på plass for at HYU skal kunne kobles mot ECTS, og slik bidra til økt internasjonalisering i hele bredden av høyere utdanning i Norge. Flertallet ser derfor frem til den varslede stortingsmeldingen våren 2025 for høyere yrkesfaglig utdanning, hvor disse endringene konkret kan følges opp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at for disse partier er det viktig at teoretiske, praktiske og sosiale ferdigheter verdsettes like høyt, og at det er et sterkt behov for en egen søyle basert på høyere yrkesfaglig utdanning sin egenart. Med både økt globalisering, hurtig teknologisk utvikling og behov for kompetanse i det grønne skiftet, er det helt sentralt å styrke fagskolenes plass i utdanningssystemet og fagskolestudentenes rettigheter, samt sikre økt internasjonalisering av fagskoleutdanningen og yrkesfaglig kompetanse. Dette krever at rammevilkårene for fagskolene styrkes, og at fleksibiliteten for fagskolene økes.

For å styrke kvaliteten og internasjonaliseringen av fagskoleutdanningene mener disse medlemmer at fagskolene må bli innplassert på riktig nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. I tillegg må studiepoengene i fagskolen knyttes opp til det europeiske systemet for overføring og akkumulering av studiepoeng (ECTS).

Disse medlemmer bemerker at regjeringen i proposisjonen stadfester at høyere yrkesfaglig utdanning ikke er en del av Bologna-samarbeidet, og at fagskolene derfor ikke kan omregne sine studiepoeng til ECTS. Videre skriver departementet at internasjonalisering i høyere yrkesfaglig utdanning skal følges opp i stortingsmeldingen om høyere yrkesfaglig utdanning, som skal legges fram våren 2025.

Disse medlemmer vil peke på at Bologna Framework and Certification er en frivillig ordning for å muliggjøre mobilitet og internasjonalisering av utdanning. I dag benytter derimot de fleste europeiske land (innenfor EU, EEA og UK) ECTS-poeng i forbindelse med nivå 5-kvalifikasjoner (short cycle). I europeisk sammenheng framstår Norge derfor som et særtilfelle, hvor man eksplisitt etablerer et skille mellom høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Dette innebærer at en rekke sammenlignbare land, som Danmark, Frankrike og Storbritannia, har knyttet fagskoleutdanning opp mot ECTS. At Norge ikke følger etter, betyr at det skapes uheldige barrierer for internasjonalisering,

både for studentene og for arbeidslivet. Hvis bedriftenes og industriens konkurransekraft skal sikres, er det viktig at norsk kompetanse er overførbart til øvrige europeiske land.

Disse medlemmer viser til at Abelia i sitt høringsinnspill til komiteen påpeker at en sentral forutsetning for å kunne benytte ECTS er at kvalitetssikringssystemet oppfyller kravene som er fastsatt i European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG). Videre presiserer Abelia at dette i stor grad allerede er ivare tatt, men at det gjenstår en fullstendig implementering i fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften:

«Disse kriteriene er allerede implementert i universitets- og høyskoleloven, samt i forskriften om kvalitet i høyere utdanning i Norge. Alle kriteriene er derimot ikke fullstendig implementert i fagskoleloven og den tilhørende fagskoletilsynsforskriften. I november 2023 utga Nasjonalt fagskoleråd en rapport som undersøkte forskjellene i regelverket på dette området mellom universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) og fagskolesektoren, med spesielt fokus på hva som kreves for å møte ESGs kriterier. Rapporten konkluderte med at det eneste manglende kriteriet er kravet om periodisk tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid. Abelia / Forum for fagskoler vil påpeke at de siste årenes revisjon av loven for høyere yrkesfaglig utdanning nå spiller kvalitetskravene som ligger i UH-loven og at det derfor gjennom ei enkel endring i forskrift vil være mulig å presisere periodisk tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet som allerede gjennomføres i sektoren – slik at man raskt og snarlig kan få på plass kobling mot ECTS i fagskolesektoren.»

Disse medlemmer mener det er viktig å sørge for økt internasjonalisering i fagskolesektoren, og disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å knytte studiepoeng i høyere yrkesfaglig utdanning opp mot European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til den varslede fagskolemeldinga som kommer i 2025, og imøteser videre arbeid for å styrke fagskolesektoren.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa fremme forslag om finansiering av eit nasjonalt studentombod så raskt som mogleg, seinast i forslag til statsbudsjett for 2025.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen om å knytte studiepoeng i høyere yrkesfaglig utdanning opp mot European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS).

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i fagskoleloven (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.)

I

I lov 8. juni 2018 nr. 28 om høyere yrkesfaglig utdanning gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt andre ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om unntak fra og nødvendige tilpasninger til lovens regler for enkelte institusjoner som tilbyr fagskoleutdanning.

§ 4 a første ledd tredje punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om *vilkår for å opprette utdanning som i innhold og omfang tilsvarer mellom to og tre års utdanning på fulltid.*

§ 5 skal lyde:

§ 5 *Akkreditering og kvalitetssikring*

Akkreditering er *et vedtak basert på* en faglig vurdering av om en fagskole eller en fagskoleutdanning oppfyller vilkår gitt *i eller med hjemmel i denne loven*. Akkreditering er et vilkår for å kunne tilby fagskoleutdanning. Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. *NOKUT kan akkreditere utdanninger, fagområder og institusjoner.*

Fagskoler som får akkreditering for fagområde, har fullmakt til selv å opprette og *endre* fagskoleutdanninger innenfor disse fagområdene.

Fagskoler som får institusjonsakkreditering, har fullmakt til selv å opprette og endre fagskoleutdanninger på alle fagområder.

Dersom NOKUT avviser eller avslår en søknad om akkreditering, kan NOKUT i særskilte tilfeller bestemme at fagskolen mister retten til å få behandlet søknader om akkreditering i inntil to år.

Fagskoler skal ha tilfredsstillende interne systemer for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i disse systemene.

Departementet gir forskrift om

- vilkår for akkreditering av fagskoleutdanning
- vilkår for akkreditering av fagområde
- vilkår for institusjonsakkreditering*
- krav til kvalitetssikringssystemer og kvalitetsarbeid.

Ny § 5 a skal lyde:

§ 5 a *Tilsynsmyndighet og fagskolenes ansvar ved tilsyn*

NOKUT skal føre tilsyn med fagskolers kvalitetsarbeid og med at fagskoler oppfyller vilkårene for akkreditering.

Fagskoler skal legge til rette for at NOKUT skal kunne utføre tilsyn. NOKUT kan kreve nødvendige og relevante opplysninger og redegjørelser for å kunne utføre tilsyn.

Fagskolens styre skal iverksette tiltak for å sikre at de berørte studentene ved en fagskoleutdanning som blir nedlagt etter tilsyn, får gjennomført påbegynt utdanning på en tilfredsstillende måte. Tiltakene skal være godkjent av NOKUT.

Departementet kan gi forskrift om NOKUTs tilsyn.

Ny § 5 b skal lyde:

§ 5 b *Tilsyn med kvalitetsarbeid*

Ved tilsyn med fagskolens kvalitetsarbeid kan NOKUT pålegge fagskolen å rette opp forhold innen en gitt frist dersom kvalitetsarbeidet ikke er tilfredsstillende.

Dersom forholdene fortsatt ikke er tilfredsstillende etter fristens utløp, kan NOKUT etter nytt tilsyn vedta at fagskolen ikke får behandlet nye søknader om akkreditering. NOKUT kan også trekke tilbake institusjonsakkrediteringen eller akkreditering av berørte fagområder og fagskoleutdanninger.

Fagskolen kan kreve et nytt tilsyn med kvalitetsarbeidet ett år etter at vedtaket etter andre ledd ble fattet. Dersom NOKUT i tilsynet kommer til at forholdene er tilfredsstillende, får fagskolen tilbake akkrediteringene og kan igjen få behandlet søknad om akkreditering.

Ny § 5 c skal lyde:

§ 5 c *Tilsyn med akkreditering*

Ved tilsyn med om vilkårene for akkreditering er oppfylt, kan NOKUT pålegge fagskolen å rette mangelfulle forhold innen en gitt frist. For fagskoler med fagområde- eller institusjonsakkreditering kan NOKUT samtidig vedta at akkrediteringen midlertidig trekkes tilbake.

Dersom fristen for å rette forholdene er utløpt og vilkårene fortsatt ikke er oppfylt, kan NOKUT etter nytt tilsyn trekke tilbake akkrediteringen. Dersom NOKUT vurderer at det er uforholdsmessig å trekke tilbake akkrediteringen, kan NOKUT i stedet vedta at fagskolen ikke får behandlet søknader om akkreditering i inntil ett år.

Dersom en fagskole fratras en akkreditering etter denne paragrafen, kan NOKUT i særskilte tilfeller vedta

at fagskolen ikke får behandlet nye søknader om akkreditering i inntil to år.

§ 7 nytt tredje ledd skal lyde:

Den som har søkt om godkjenning ved å bruke falske vitnemål, andre falske dokumenter eller dokumenter utstedt av falske institusjoner, skal få dokumentene inndratt og skal ikke få godkjent utdanningen. Det kan gis en karantenetid i inntil ett år. En godkjenning som er gitt på grunnlag av dokumenter som nevnt i første punktum, skal annulleres. Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av departementet, jf. § 20 femte ledd, er klageinstans.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og nytt femte ledd.

§ 14 a første ledd skal lyde:

Fagskolestudenter skal ha tilgang til et nasjonalt studentombud.

§ 15 nytt sjettede ledd skal lyde:

En student har rett til å varsle om kritikkverdige forhold ved fagskolen. Gjengjeldelse mot studenten som varsler, er forbudt.

Nåværende sjettede ledd blir nytt sjuende ledd.

§ 16 overskriften skal lyde:

§ 16 *Opptaksgrunnlag*

§ 16 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om at fagskolene i særskilte tilfeller kan gi dispensasjon fra kravet om fullført og bestått videregående opplæring ved opptak til en utdanning dersom søkerne har de nødvendige faglige forutsetningene for den aktuelle utdanningen.

§ 16 a tredje ledd skal lyde:

Den som har søkt opptak til utdanning etter § 16 ved bruk av falske vitnemål eller andre falske dokumenter eller dokumenter utstedt av falske institusjoner, skal få dokumentene inndratt og skal ikke gis opptak til utdanning ved fagskolen i inntil ett år. Et opptak som er gitt på grunnlag av dokumenter som nevnt i første punktum, skal annulleres. Vedtak om inndragning og vedtak om karantenetid ved en fagskole skal treffes av styret selv eller institusjonens klagemnemnd med to tredjedels flertall. Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av departementet, jf. § 20 femte ledd, er klageinstans.

Ny § 16 b skal lyde:

§ 16 b *Gjennomføring av opptak*

Departementet kan gi forskrift om en nasjonal samordning av opptaket til utdanning ved fagskoler, og om nasjonale opptaksregler, blant annet om opptaksgrunnlag, rangering av søkerne og klagebehandling.

Den nasjonale opptakstjenesten kan behandle personopplysninger om en søker når det er nødvendig for å behandle en søknad om opptak. Personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, kan behandles dersom den registrerte har gitt opplysningene eller tillatelse til å innhente dem.

Departementet kan gi forskrift om behandlingen av personopplysninger ved gjennomføring av opptak, blant annet om formålet med behandlingen, om behandlingsansvar, om hvilke personopplysninger som kan behandles, om bruk av automatiserte avgjørelser, og om adgangen til innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

§ 17 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

Ny § 17 a skal lyde:

§ 17 a *Studiepoeng*

Studiepoeng er en betegnelse på læringsutbytte og normert studietid. Det gis 60 studiepoeng for læringsutbytte oppnådd på bakgrunn av tilsvarende ett års bestått fagskoleutdanning på heltid. Ett års fagskoleutdanning på heltid tilsvarer normalt ti måneder.

Dersom fagskoleutdanningen er inndelt i emner, skal hvert emne tildeles studiepoeng etter den relative vekten det har i arbeidsbelastning for studentene og læringsutbytte innenfor utdanningen. Studiepoeng skal brukes ved vurdering av godskrivning av utdanning mellom fagskoler og i karakterutskrifter for gjennomførte emner fra fagskoleutdanning.

Antallet oppnådde studiepoeng skal fremgå av vitnemål og annen dokumentasjon for fullført fagskoleutdanning.

§ 26 første ledd skal lyde:

Fagskolen skal gjennom hele utdanningen gjøre en løpende skikkethetsvurdering av alle studenter som er omfattet av kravet om slik vurdering. Fagskolen fastsetter i forskrift hvilke utdanninger som er omfattet av skikkethetsvurdering. En skikkethetsvurdering skal vise om en student har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve et yrke.

§ 26 femte ledd skal lyde:

Departementet gir forskrift om skikkethetsvurdering, blant annet om kriterier for vurderingen, saksbehandlingen og skikkethetsnemnd.

§ 28 første og andre ledd skal lyde:

En gravid student har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er i perioden mellom tre uker før fastsatt termin dato og seks uker etter fødsel. Barnets andre forelder har rett til utsatt eksamen hvis eksamensdatoen er innenfor to uker etter fødselen. Departementet kan gi forskrift om rett til utsatt eksamen på grunn av fødsel.

En student som får barn under *utdanningen*, har rett til permisjon fra *utdanningen* under svangerskapet og til omsorg for barn. I permisjonsperioden har studenten fortsatt status som student ved fagskolen og har rett til å gjenoppta utdanningen på samme nivå som før permisjonen. Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven §§ 12-1 til 12-5 og § 12-7 gjelder så langt de passer.

Nåværende andre og tredje ledd blir tredje og nytt fjerde ledd.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a Permisjon fra utdanning

Studenter har rett til permisjon fra utdanningen når de er i tjeneste etter forsvarsloven § 17, når de har verv i studentpolitiske eller folkevalgte organer, og når det foreligger andre særlige grunner. Studentene skal få permisjon så lenge behovet tilsier det, og behovet må kunne dokumenteres.

I permisjonsperioden har studenten fortsatt studierett og rett til å gå opp til eksamen ved fagskolen.

Fagskolene kan gi forskrift om permisjon.

§ 37 første ledd skal lyde:

Departementet kan ilegge private fagskoler overtredelsesgebyr dersom fagskolen eller noen som opptrer på vegne av fagskolen, forsettlig eller uaktsomt overtrer regler som er fastsatt i eller med hjemmel i denne loven.

Ny § 39 a skal lyde:

§ 39 a Fagskolenes behandling av personopplysninger

Fagskolene kan behandle personopplysninger om søkere og studenter når det er nødvendig for å utføre

oppgaver etter denne loven. Fagskolene kan behandle personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, dersom det er nødvendig for å behandle saker etter §§ 25 og 26 eller den registrerte har gitt opplysningene eller tillatelse til å innhente dem.

Departementet kan gi forskrift om fagskolenes behandling av personopplysninger, blant annet om formålet med behandlingen, hvilke personopplysninger som kan behandles, bruk av automatiserte avgjørelser og om innhenting, viderebehandling, utlevering og tilgang til personopplysninger.

II

I lov 8. mars 2024 nr. 9 om universiteter og høyskoler § 17-4 nr. 3 skal fagskoleloven § 4 b tredje og nytt fjerde ledd lyde:

NOKUT er faglig uavhengig i følgende oppgaver:

- akkreditering av *institusjoner*, fagområder og fagskoleutdanninger
- tilsyn med akkrediterte *institusjoner*, fagområder og fagskoleutdanninger
- evalueringer for å vurdere kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning.

Departementet kan fastsette forskrift om saksbehandlingsregler for NOKUTs virksomhet.

III

Lovens del I gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de ulike bestemmelsene skal begynne å gjelde til ulik tid.

Lovens del II begynner å gjelde straks.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 30. april 2024

Hege Bae Nyholt

leder

Marit Knutsdatter Strand

ordfører